

Legenda

1/06

TEEMA RY

SISÄLLYSLUETTELO

Pääkirjoitus	3
AJANKOHTAISTA	
Kettu voitti Tiiliskiven	4
...ja Halli Fiiliskiven	5
TOIMIVA TEEMA	
Teema on Ice III	6-7
INHO	
Kalervo, jalo villi	8-10
Legenda testasi räkälöiden vessat.	11-13
Vauhdin inho	14-15
Parisuhteen vaikutus huonekasveihin.	16-18
ANALYYTTISTÄ	
Kauneimmat luentomuistiinpanopiirustukset	19
LEGENDAARISTA	
Vituttaako lyyrikköä?	20-21
Runoiltua	22-23
Sadan vuoden saisio	24
Napina-Apina	25
KANKAALLA	
Match Point	26-27
KIRJAILTUA	
Arto Salminen - Kalavale	28-30
Hal Sirowitz - Isä sanoi	31
Henry Bacon - Seitsemäs taide	32-33
YSTÄVÄNI: Yrjö Hosiaislouma	34-35

Tampereen yliopiston
kirjallisuudenopiskelijoiden aine-
järjestölehti

Legenda

Legenda on sitoutumaton
ainejärjestölehti, joka ilmestyy 4
kertaa vuodessa.

<http://www.uta.fi/jarjestot/teema>

Painopaikka: Tehokopiointi,
Pirkanmaan Uulait Oy
Sammonkatu 35, 33540 Tampere

PÄÄTOIMITTAJAT

Tytti Rantanen
tytti.p.rantanen@uta.fi
Anna Ulvinen
anna.ulvinen@uta.fi

KIRJOITTAJAT

Krista Kaitasuo
Ville Kivimäki
Kari Raineranta
Tytti Rantanen
Hanna-Riikka Roine
Marjut Salo
Sirpa Sipinen
Anna Ulvinen

ULKOASU

etukansi:
Laura Tulehmo
takakansi ja kuvitus:
Anna Ulvinen
taitto:
Tytti Rantanen
(with a little help from
her friends)
tytti.p.rantanen@uta.fi

Latteuksien kevyt sietämättömyys

Koska paastoon ja piinaviikkoon laskeutuminen on käsillä, on vuoden 2006 ensimmäisen Legendan teemana inho. Inholla on kahdenlaisia vaikutuksia. On voimakasta, aggressiivista inhoa, joka täyttää kokijansa hillittömän raivokkaalla tarmolla, joka kanavoituu esimerkiksi siivoamiseen tai nyrkkitappeluun. Sitten on sitä toista lajia, voimattomaksi ja veltoksi vetävää kuvotusta, nauseaa. Tulee pikku oksu suuhun, kenelle mistäkin.

Minulla on monta inhon kohdetta, joista voisin avautua, mutta viime aikoina verenpainetta ja aggressioita on nostattanut klassikkoromaanien nimien latteaa ryöstöviljely. Kaikista törkein bongaamani raiskaustapaus oli ehkä kesällä erään tshekkibaarin mainoksessa: ”Gastropub n:n tunnelman on parhaiten tiivistänyt tshekkikirjailija **Milan Kundera** teoksennimessään Olemisen sietämätön keveys: se on vapautta olla vain ja ottaa olutta.” Öh... Sanattomaksi vetää.

Olen jupissut asiasta jo pitkään. Viimeinen pisara oli, kun avasin hiljattain tenttikirjan huomatakseni, että ensimmäisen luvun nimi oli ”Julkisuuden sietämätön keveys”. Olin melko valmis heittämään kirjan seinään ja kuohitsemaan tekijän silkasta idiotismista. Kas kun ei ”Julkisuus saapuu Moskovaan” tai ”Sadan vuoden julkisuus”. Onko se niin vaikeaa viitata edes joihinkin muihin kuin näihin klassikoihin, jos ei kerran mitään omaa keksi?

Yksi poikkeus löytyy: päätoimittajaparini sorvaama matkailumainosslogan ”Saavu Moskovaan, saatana!” vetoaisi jopa minuun.

Kettu voitti Tiiliskiven

Teeman Tiiliskivi –palkinto jaettiin tänä vuonna jo viidettä kertaa. Tällä kertaa asiantunteva raati valitsi voittajaksi esikoiskirjailija **Katja Ketun** romaanin *Surujenkerääjä*. Tiiliskivi luovutettiin Ketulle Henki ja Elämä –festivaalin yhteydessä, Urjalan lasikylässä kymmenes helmikuuta.

Raati toteaa: ”Teos on samalla kaunis ja groteski, surullinen ja humoristinen. Kieli on oivaltavaa ja persoonallista, mutta sujuvaa. Teos pysyy koossa ja kaikki sen osat ovat mukana syystä.” Raadissa tuomaroivat tänä vuonna **Maria Laakson** johdolla **Sirpa Sipilinen, Anna Ulvinen, Simo Laitakari, Laura Tulehmo, Heini Hietikko** ja **Ilona Vuori**.

Raadin puheenjohtajalla on kunniatehtävä julistaa Katja Kettu (oik.) luonnonkauniissa Urjallassa vuoden tiiliskivoittajaksi. Tiiliskivi vasemmalla etualalla.

Teksti: Anna Ulvinen

Kuva: Tiina Nyrhinen

Toimitus pahoittelee

Legendan numeron 3/2005 sarjakuvaan oli valitettavasti päässyt ajattelematon provokaatio. Sarjakuvassa Allahin väitetään erheellisesti olevan lukemassa teosta ”Etsivät ja Mysteerio”. Tekijä pahoittelee syvästi aiheuttamaansa mielipahaa; Allah lukee tietenkin korkeampaa kirjallisuutta. Pyydämme teitä palauttamaan ottamanne kappaleet; poltamme ne ja tekijän roviolla piakkoin. Ilmoitteleme Motiivilla tarkemmin.

...ja Halli Fiiliskiven

Vuoden 2006 kiistaton *Fiiliskivi* -palkinnon voittaja on **H.R. Halli** kotimaisella sci-fi-klassikollaan *Viimeisellä hetkellä*, joka on julkaistu ensimmäisen kerran kuumien fiilisten vuonna 1922. Jo kirjan kansikuva kiidättää yllättävien fiilisten lähteille: se vie katsojansa avuttoman syntymän hetkestä äidin kutsuvien nisien kautta aina sielun sudenkorennoksi kuoriutumisen hetkeen asti!

Viimeisellä hetkellä -teoksen aloittaa syvällisesti fiilistelevä motto: “*Ei ole mitään syytä luulla, että ihminen edistyessään edistyisi myöskin siveellisesti*”. Elämän vankkoja totuuksia luotaava ote jatkuu herpaantumattomana läpi klassikkokirjan. Parhaiten tämä näkyy lukujen nimissä, fiiliksiä herättävimpinä esimerkkeinä nämä: “*Kun soraseinä viheltää*” ja “*Minua purraan - ja minä puren*”.

Kirjassa seurataan uudestisyntyvän Tuomas Enoksonin - sittemmin tunnettu muun muassa nimillä Ho-Hun, Tai-Jeo, Lao-Koo ja Tai-Kee - seikkailuja tulevana Messiaana ja kapinan johtajana. *Viimeisellä hetkellä* onkin omaperäinen ja juonellisestikin fiiliksiä nostattava teos. Ehdoton lukukokemus kaikille maton jalkojen alta vetäviä fiiliksiä kaipaaville!

Hanna-Riikka Roine

Tyly-Timo (yllä) on höpsöttelevä veijari, joka seikkailee Legendan sivuilla Sutina-kissan lisäksi. Timolla on joskus vähän vaikeaa.

Talvi-illan ilonpitoa

- Teema oli jäällä kolmatta kertaa

Eräänä helmikuisena iltana Sorsapuistossa saattoi nähdä harvinaisen näyn: ryhmä kirjallisuudenopiskelijoita (+ yksi yleisen kirjallisuustieteen vt. professori ynnä yksi jälkikasvu) luistelemassa, oikein ulkosalla reippailemassa. Humanistitko harrastavat urheilua? Mitä helvettiä?

No sitä helvettiä, että oli Teema On Ice III: n aika. Luikkarit jalkaan ja jäkisäijikset hevon kuuseen! Emme tyytyneet pelaamaan ringetteä vaan tanssahtelimme musiikin tahtiin ja leikimme ala-asteelta tuttua leikkiä, jonka nimeä en nyt tähän hätään muista. Jotain siinä puhuttiin valkeista varsoista ja palatsissa seisovasta keisarista. (Lapsuudessani Etelä-Pohjanmaalla totuin tosin näihin varsin dadaistisiin sanoihin: ”Rump rump rullaa, reka reka rellaa, seistaus stoppaus sekarol, se vastoin käy, se vastoin käy, annestippaa kallista röönää, esikuva annestippa rösköti rös”.)

Kielletty (lumi)hedelmä maistuu makoisimmalta. Enää ei äiti tai tarhantäti tule Annan ja täyttymyksen väliin.

Tällä kertaa mukana jäällä oleili vain kolme luistimetonta luopiota, minä mukaan luettuna. Yritimme pysytellä epätoivoisesti lämpiminä hypähtelemällä Cleaning Womenin tahtiin. Amelié –soundtrack osoittautui myös hienoksi luistelumusiikiksi. Katselimme kaiholla jäällä lipuvia ihmeellisen kauniita olentoja ja heidän muodostamiaan ylimaallisia kuvioita.

Meidät tosin palautettiin maan pinnalle hyvin nopeasti: ”Moneenkos teille oli varattu tää kenttä?” Maltahan mielesi, vartti vielä. Voi tsiisuus, kyllä te ehditte sitä kiakkoa pelata joka ilta. Tämä tilaisuus ei puolestaan toistu kauhean usein.

Kiakkoäijikset pois tieltä! Nii!

Uusiskin kalpenee kun humanisti pulkkailee.

Tapahtuma sai suuren suosion. Osan jo vetäytyessä mehulle ja pullalle, lappasi paikalle lisää innokasta väkeä luistimet kourassa. Tankkauksen jälkeen jatkoimme matkaa Sorsapuiston hengenvaaralliseen jäämäkeen. Laskimme Silmikseltä lainatuilla pulkilla, jätesäkit ovat ihan kyniskamaa. Pulkakajuna oli menestys. Mainittakoon vielä, että kaikki säilyivät elävien kirjoissa. Takit lumessa ja posket punaisina hajaannuimme kuka minnekin.

Teksti: Anna Ulvinen
Kuvat: Elina Levänen

Kalervo, jalo villi

...oi jos pyhäkoulutäti tietäisi

“Matti” & “Teppo”

Tällä kertaa sunnuntaifilosofit keskittyvät juomisen tuskaan. Keskustelu käytiin Juvenes–ravintolassa inhottavan musiikin tahdissa ja tallennettiin Oriveden Opisto –kynällä varsin inhottavan *Informaatioarkkitehtuuri verkkopalveluissa* –monisteen takapuolelle. Keskustelijoina tässä osassa pseudonyymit ”**Matti**” ja ”**Teppo**”.

”Teppo”: Niin mikä sua niissä räkälöissä oikein viehättää?

”Matti”: Emmä oikein tiedä. Välitön tunnelma, tahmea lattia, vaikea tanssia, paska musiikki...

”T”: Ehkä siinä tuntee olevansa köyhän miehen jeesus, joka laskeutuu rahvaan pariin. Joka itsensä ylentää...

”M”: ...Se alennetaan. Niin. Mää oon miettinyt tota samaa. Onko räkälöissä käyminen vain jokin pikku seikkailu, josta voi turvallisesti palata yliopistomaailmaan? Ajaako sinne lopulta ylemmydentunne: joillakin menee vielä huonommin. Toisaalta taas tuo lausahdus sisältää arvoasetelman. Niin kuin me olisimme jotain parempia ihmisiä. Ja niin kuin räkälöissä kävisivät vain kakkosluokan kansalaiset.

”T”: Ehkä räkälöissä viihtymiseen vaikuttaa myös tämä opiskelijaelämään kuuluva kurjuuden ihannoiti. Opiskelijalla täytyy olla marttyyriasette, syötävä nuudeleita ja mentävä baariin, josta saa halvinta kaljaa.

”M”: No se ei ehkä ole pelkästään asenteesta kiinni. Myös tilin saldolla saattaa olla jotain tekemistä asian kanssa...

”T”: Minusta elämästä pitäisi nauttia. Onko kauhean nautinnollista, jos joku **Kalervo**...

”M”: Ihhihihih, Ai niin, Kalervo. Mää letitin sen tukan silloin Alepupissa...

(”Matti” hytkyy naurusta eikä pysty kirjaamaan mitään hetkeen.)

”T”: ...Jos joku Kalervo hönkii korvaan ja jukeboksissa soi **Kake Randelin**.

”M”: Mä sain muuten Kake Randelinin kasetin joululahjaks mun siskolta. En oo vielä kuunnellu. Mutta niin, on räkälöissä jotain aitoa. Kaurismäkeläistä.

”T”: Niin mitä aitoa? Ja onko tuo sitten oikea asenne? Menisitkö sanomaan jollekin deekulle, että *voi kun oot ihanan kaurismäkeläinen* ja sit se olis aivan että *Häh?*

”M”: Älä aliarvioi deekuja. Emmäätiä, no se on hienoa räkälöissä, että keskitytään tovereihin ja kaljaan, kaikkeen olennaiseen. Ei tarvitse poseerata coolisti joku kiva drinksu kädessä tai keikuttaa persettä [Ja Microsoft Wordille terveisiä: kiitos huomautuksesta, käyttämäni sana sopii täsmälleen kirjoittamani tekstin tyyliin.] tanssilattialla. Ei sillä, että niin tekisin...

”T”: Mutta voiko humalan yhteydessä edes puhua aitoudesta?

”M”: No toihan lausahdus koskee myös baareja ja yökerhoja. Onko jossain Sokerissa sitten jotenkin aidompi meininki? Ja muissako paikoissa ei juoda humalahakuisesti? Minusta kyse on vain eri kohderyhmistä. Räkälät suunnataan tietyille kohderyhmälle ja tuo kohderyhmä sattuu usein olemaan keski-ikäiset miehet.

”T”: No niin, mutta onko silti pakko aina mennä sinne hirveimpään räkälään? Puolimatkan Krouvin ja Sokerin välissä on myös sävyeroja.

(Ruokalan tädit hälisevät. Vallitsee levoton tunnelma; joku pudottaa lautasen.

”Matin” maha alkaa olla jo täysi kun ”Teppo” vasta lähtee hakemaan annostaan.

”Teppo” laulaa jostain syystä palatessaan: ”Ei saa laulaa Rannanjärvestä...”).

”M”: Mitä sä sanoit viimeks?

”T”: Emmä muista. No, kuitenkin. Keskustelu alkaa mennä vähän ankeaksi.

Pitäisikö puhua vähän aikaa hassuista hatuista ja pupujusseista?

”M”: Melkeinpä. Eiköhän leikitä vähän aikaa piirileikkejä... Mutta niin, ehkä kurjuuden ihannointi on alitajuista pyrkimistä johonkin suurten taiteilijapersoonien jatkumoon. Painotan sanaa alitajuinen, mää en ainakaan tunnusta. Kyse ei tosin voi olla luovien ajatusten virtaamisen helpottamisesta ainakaan mun kohdalla. Mulla on ehkä järkevämmät jutut kännissä kun selvin päin.

”T”: **Milan Kunderan** ryöstöviljellyssä teoksessa *Olemisen sietämätön keveys* sanottiin että paskan kieltäminen on tekopyhää ja muovista kitschiä. Mutta mutta...onko vaihtoehto paskan kieltämiselle paskassa kieriminen? Eikö se ole yhtä lailla tekopyhää ja poseeraavaa?

”M”: Kumpikin on paha. Nämä ovat kipeitä asioita. Mutta räkälöissä viehättävät erilaiset ihmiskohtalot, saa vähän perspektiiviä asioihin. Ja monta hauskaakin juttua olisi jäänyt kokematta ilman räkälöissä käymistä.

”T”: Ehkä se on muuten se haju kun tuo sovituksen. Samalla kun humaltuu, niin sovittaa tekonsa, eikä tarvitse kieriskellä synnintunnossa koko seuraavaa päivää.

”M”: No ei niissä nyt noin ankeata ole.

(”Matti” on hiljaa. Menee itseensä.)

”T”: Toisaalta, kyllähän se kalja kaikille maistuu. Itsehän en tosin pahemmin juo.

”M”: Niinniin. Absolutistejahan tässä ollaan.

”Nuhjuisen tyylikäs”

- räkälöiden vessat Legendan testissä

Pohdimme eräänä päivänä inhoa; mikä olisi mahdollisimman luotaantyöntävä asia? Tulimme siihen johtopäätökseen, että erinäisten baarien vessat ovat yleensä aika inhottavia. Ajatelkaahan: Jeejeessä ei kerran ollut lavuaaria! Mutta entäs oikein kunnan räkälöiden vessat sitten? Niiden täytyy olla *todella* kuvottavia. Päätimme tehdä hieman empiirisiä tutkimuksia. Hiiteen nälänhätä ja ympäristötuhot!

Peloton testiryhmä kokoontui tarkoituksenaan dokumentoida neljän räkälän vessan varustelutaso. Kusenhajuisen reittimme piti kulkea alun perin Pikku Pellervon, Puolimatkan Krouvin, Pub Lordin ja aseman Alepubin kautta. Muutokset kuitenkin olivat mahdollisia. Pub Lordi oli täynnä, ja sen sijainen Kyttis Pub meni kiinni yhdeltätoista. Tai no, tunnustetaan: Seman häpärit houkuttelivat liikaa.

Pikku Pellervo

Tämä Kalevan helmi on kantanut noin parin vuoden sisään myös nimiä 'Pub Epeli', 'Pub Sepeli' ja 'Pub Pellervo'. Tapasimme paikassa papiljottipäisen naisen sekä pelasimme lähes käyttämätöntä Trivial Pursuitia vuodelta 1985. Vessa on varustelutasoltaan korkeaa luokkaa, jopa kaunis. Vessasta löytyy montaa laatua paperia, ja jopa saippuaa, oikein laventelintuoksuista Bliwiä.

Kalevan sydämessä Pikku Pellervossa odottaa väsynyttä matkamiestä laventelintuoksuinen keidas.

“Keltainen rauhoittaa...Laattalattia hieman suttuinen, mutta muuten siisti. Kaikki tarvittava löytyy. Äänet pubin puolelta kuuluu häiritsevän hyvin. Ruskea ovi muisuttua vääntölukkoineen ala-asteesta. P.S. Hajuste ei varmaan enää toimi.”

Ei tietoaakaan oksennuksesta tai sammuneista. Roskiskaan ei tulvinut yli äyräidensä. Ei seinäkirjoituksia. Mitäs tämä on?

Puolimatkan Krouvi

Etkö ole koskaan käynyt tässä Itsenäisyydenkadun kapakassa? Ei hätää, osaat sinne varmasti; tarvitset vain hajuaistin. Sisätiloissa ulospäin voimakas ominaistuoksu muuttuu tosin ihan tavalliseksi miedoksi räkälätunkaksi.

Tämänkin paikan vessa on siisti, eikä jonoakaan ainakaan testiaikana ollut. Kohtasin ensimmäisen seinäkirjoituksen, nimimerkki ”**Iitu**” toteaa mystisen kauniisti: ”Rakkaani”.

”Viehättävä perusWC. Tuoksu saippuaisen tupakkainen. Peili & valaistus esimerkilliset. Nuhjuisen tyylikäs. Erikoisuus: WC-maksu 1.00e jos et ole asiakas.”

”Lattia hieman epämääräinen, mut suht puhdas (ts. jotain ikitahroja)”

Voisiko joku kertoa, MIKÄ tämä on?

Vessassa on mystinen taso, jota kuvailtiin testiryhmämme keskuudessa myös ”tumpunpidikkeeksi”. Erään mielestä tasolla olisi pitänyt olla tekokukkia ja toinen mietti, onko tason takana ex-luukku, josta saisi tarjoilua vessaankin asti. Pohdintoja herättävä vessa siis!

Seurusteluravintola Semafori

Noniin. Nyt päästiin asiaan. Muissa pienemmissä räkälöissä naisten vessat ovat ehkä käyttämättömämpiä, ja siten siistimpiä kuin miesten vessat. Toisin on vanhassa kunnan Semassa. Mutta ei nyt kuitenkaan heittäydytä liian kriittiseksi. Perusasiat ovat kunnossa: vessoissa on ovet, lukotkin usein. Ja yhtä usein ne eivät myöskään toimi. Niin tälläkin kertaa, jalkaterää joutuu käyttämään oven kiinnipitäjänä.

Saippuaa ei ehkä ollut, tai sitten olen niin tumpelo, etten löytänyt sitä. Haroin turhaan piru ties mitä vekotinta lavuaarin yläpuolella. Tällä kertaa toaletissa havaittiin myös lähellä sammumista ainakin puheesta päätellen ollut henkilö.

Sema - kun vaadit wc-käynniltä kokonaisvaltaista elämystä

Ilmeisesti räkälöissä ollaan siinä kunnossa, ettei kukaan kykene kirjoittamistoimiin. Ja ehkä niin on myös hyvä.

Ennakkoluuloiset oletuksemme eivät siis käyneet toteen, pahimmat vessat ovat niissä baareissa, joissa normaalistikin käymme. Doriksen vessa on usein aika paljon kaameampi kuin vaikkapa Puolimatkan Krouvin eriö. Ja tarinan opetus oli mikä? Ehkäpä se, että paskimmatkaan juttuideat eivät ole koskaan liian huonoja toteutettaviksi. Ainakaan Legendassa.

Teksti: Anna Ulvinen

Kuvat: Elina Levänen

sitaatit otteita raadin kirjallisista kommentteista

” Täällä kaatuu seinät, apuva!
Naapurin käsi osuu väliseinään ja pelkään sen kaatuvan päälle!! (Eikä johdu humalatilasta, tällä kertaa ainakaan...)”

“Naisten vessassa muutama herkullinen yksityiskohta: lavuaarissa tuhkaa ja tupakantumppi, VAIKKA vessan ovesa muistutus lakipykälästä, joka kieltää tupakoinnin kyseisessä paikassa. Samaisen vessakopin lattialla myös pohdintaa herättäviä folion palasia.”

Vessan seinät olivat toden totta kaatumispisteessä. Seinäkirjoituksia on edelleen silti ihmeen vähän.

Vauhdin inho

Tuntuu oudolta inhota jotain, mistä innostumista ja ylpeilyä pidetään suorastaan kansallisoikeutena. Saako Suomessa inhota urheilua? Entä jotain tiettyä urheilulajia? No, saa, miksei saisi, eiväthän kaikki pidä kulttuuristakaan. Mutta mitä mieltä mahtetaan olla jääkiekon vihaajista tai hiihdon kaihtajista tai mäkihyppyyn niuhasti suhtautuvista? Urheilua ei kuulu vihata, ei missään nimessä ainakaan menestyslajeja. Minä ainakin hiukan ärsyynnyin Aamulehden tekstariपालstan curling-kriittisistä nalkutuksista. Mutta on minullakin omani: olen antaumuksella jo vuosia, lähes fanaattisesti inhonnut formula 1- kisoja, joita Suomessa kuuluu seurata tuntitolkulla suorana lähetyksenä outoina vuorokauden aikoina. Vai kuuluuko? Olen joskus melko tosissani harkinnut ”Formuloiden vihaajat”- yhdistyksen tai kerhon perustamista. Mutta mitä siellä tehtäisiin? En tiedä, vihattaisiin formuloita varmaan. Todennäköisesti usein katsottaisiin kisalähetyksiä, koska silloin on helpompi vihata. Syitä on monta.

Formula ykkönen - jota niin maireasti autourheilun kuninkuusluokaksikin tituleerataan - on hyvin miehinen laji. Joukossa ei ole yhtään naiskuljettajaa. Onko kukaan muuten tullut ajatelleeksi miksi? Tilannetta ei voi perustella sillä, etteivät naiset ymmärrä autoista ja moottoreista ynnä muista hilavitkuttimista mitään, koska ei formula-ajajien tarvitse. He vain ajavat. Naisten rooliksi jää korkeintaan ojentaa kukat jonkun ökytärkeän ojentaessa kummallisesti muotoiltuja palkintoja. Formulasirkuksessa naiset ovat kaukaisia katselijoita, silmänruokaa ”kovilla kierroksilla” käyville ajajille - eivät missään nimessä selostajia, asiantuntijoita, saati yhtään mitään sen kummempaa. Kaiken kukkuraksi naiset pitävät tätä roolijakoa ilmeisesti luontevana, koska laji on suosittu ja seurattu niinkin tasa-arvoisena pidetyssä maassa kuin Suomessa.

Autot saastuttavat luontoa ja ihmisiä suositaan käyttämään julkisia kulkuneuvoja. Istu siinä sitten bussipysäkillä kädet kohmeessa ja nenä räkää valuen aamukahdeksalta, kun edellisiltana jossain päin maailmaa on kierretty kehää kymmeniä kertoja. Ja muuten, sitä kutsutaan urheiluksi. Kun minä istun autossa kauppareissulla, en ole tullut koskaan ajatelleeksi, että minä tyttöhän se tässä urheilen oikein urakalla. Enkä muutenkaan ymmärrä mitä mielenkiintoista formulakisoissa on. Äitini katsoo kisoista vain alun, ”koska siinä voi sattua niin paljon”. Kuljettajat voivat ohittaa toisiaan lähdössä ja osa voi suorita lepikkoon heti ensi mutkasta. Entä miksi tällaisia kutsutaan? Erittäin korkean luokan ammattilaisiksi.

Poliitikot voisivat säätää lain siitä, kuinka kovaa mekkalaa formulat saavat pitää. Harvaan lajiin liittyy yhtä epämiellyttävää ääntä kuin formuloihin. Siihen verrattuna hyttysen ininän kuuleminen juuri ennen uneen vaipumisista on maailman suloisin sinfonia. Kisat järjestetään käsittääkseni aina melko kaukana ihmisasutuksesta, mutta entä kaikki ne syyttömät uhrin, jotka sattuvat asumaan jonkun kisoja seuraavan formulafanaatikon kanssa tai naapurissa tai muuten lähipiirissä? Mitä arvoa annetaan heidän oikeuksilleen olla kuulematta korviaraastavaa vinkunaa?

En pidä formula-ajajia tyhminä. He saavat todella hyvän palkan ja arvostuksen siitä hyvästä, että osaavat ajaa. Joskus voi olla tuskaisen kuumaa, mutta ei heillä ole mitään syytä valittaa, mitä ajavat formuloita. Koko hommassa pyörii valtavasti rahaa – liekö siinä peräti yksi syy suosioon? Vauhdin hurmaa voi kokea toki omassa autossaankin, mutta harvemmin nuorten kilpa-ajot päättyvät niinkään hyvin kuin formularilluttelut. Lopuksi kisoissa kaadetaan kaverin päälle shamppanjaa – autoilu ja viina – eikä kukaan ole vielä keksinyt alkaa moralisoida formuloista. Ihmisten vauhdin kaipuuta ei pitäisi ruokkia millään, ei ainakaan sellaisella, mitä kutsutaan ”urheiluksi”. Autoilu on nuorille, vasta-ajamaan oppineille, jo muutenkin riittävän vaarallista.

Kun yritin keksiä jotain hyvää formulasirkuksesta, en oikein keksinyt muuta, kuin että autot ovat aika hienonäköisiä. Se on epätasallinen ja asiasta ymmärtämättömän huomio ja kaiken kukkuraksi tyypillinen naisnäkökulma autoiluun. Joku voisi sanoa, että onhan Suomi saanut mainetta ja näkyvyyttä maailmalla, kiitos miesten, jotka osaavat kääntää rattia. **Kimi Räikkösen** luomasta Suomi-kuvasta en tiedä, enkä haluakaan tietää. Kyseessä on ehkä sittenkin yksilö, eikä yhden maan edustaja, voitaisiinko sopia niin? Ja jos joku todella olisi samassa asemassa, voisiko väittää, ettei viettäisi ainakin osittain samanlaista elämää? En tosin tiedä millaista elämää Räikkönen viettää, enkä haluakaan tietää. Olen joskus jopa kuullut väitteen, että **Mika Häkkinen** oli menestysvuosinaan tunnetuin suomalainen maailmalla. Mietin millainen kuva meistä välittyi silloin: vaalea, harvapuheinen, aika sisäänpäin kääntynyt, ymmärtää englantia jonkin verran, muttei puhu sitä paljon. Täytyy myöntää, ettei tuo kuva ollut niin kovin kehno. Ja jos formuloita ei olisi, minkä vihaamisesta minä saisin yhtä kokonaisvaltaisen inhon tunteen?

Sirpa Sipinen

Huonekasvit inhoavat parisuhdettani

Olen vihdoin onnistunut tapattamaan viimeisenkin huonekasvini. Se oli valtavan iso ja komea, pienen pieniä vaaleanvihreitä lehden alkuja kasvattava vihervehkauros. Nyt se on enää kellertävä 5-lehtinen palanutta katajaa muistuttava pöheikkö.

Kasvien kuoleman syiden pohdinta on viime aikoina kuluttanut paljon energiaani ja väsyttänyt aivosolujani. Palaan ajatuksissani aina uudestaan ja uudestaan päivään, jolloin muutimme poikaystävän kanssa yhteiseen asuntoomme. Olin palavan rakastunut ja minusta tuntui, että aina kun astuin asuntoomme, ilman täytti hyvien hormonien, feromonien ja positiivisten ajatusten kehä. Kaikkialla leijui kauniita sanoja, rakastavia ilmeitä, syleilyjä ja halauksia. Kasvit olivat jänteviä ja terhakoita, ne synnyttivät uusia silmukoita ja kukoistivat kaikkinaista rakkautta asuntoamme ja toisiaan kohtaan.

Muutamia kuukausia myöhemmin, ”rakkauden kriisivaiheen” (ajan jolloin mitataan rakastammeko kumppanimme heikkouksista huolimatta) koittaessa, kasvien lehdet alkoivat käpertymään kokoon; kahvipensas keräsi ympärilleen hämähäkinverkkoa muistuttavaa harmaata hahtuvaa ja kuoli hitaasti tukehtuen verkon kuristuksessa. Myös muissa kasveissa roikkui enää muutamia satunnaisia lehtiä. Öisin kuuntelimme, kuinka puinen lattia narahteli lehtirumilusten putoillessa sen kuluneelle pinnalle.

Riitamme lisääntyivät, mykkäkoulua saattoi kestää neljäkin päivää ja romanttiset illalliset kuihtuivat perjantai-iltojen makaronilaatikkokekkereisiin. Kasvit nuupahtivat entisestään, kunnes luovutimme, ja yhteisen päätöksen perusteella hautasimme ne biojätelaatikon synkkään lämpöön.

Toinen havaintoni ihmisten hyvin - ja pahoinvoinnin vaikutuksesta kasvien olomuotoon sijoittuu vaihto-oppilasajalleni. Vuokrasin asuntoni puoleksi vuodeksi kolmannella kuulla raskaana olevalle hehkeälle, uutta elämää uhkuvalle ystävälleni. Kun palasin vaihto-oppilasmatkaltani kotiin, tuntui kuin olisin palannut keskelle viidakkoa tai vehreää sademetsää. Kasvit olivat kasvaneet niin nopeasti, että ystäväni oli joutunut katkaisemaan liian nopeasti

kasvavia osia ja juurruttamaan niistä uusia kasveja. Lisäksi niiden lukumäärä oli vähintäänkin kaksinkertaistunut. Mutta mitä tapahtui ystäväni muuttaessa pois asunnostani, sitä en ole kyennyt vieläkään käsittelemään. Se on liian surullista kerrottavaa ja ansaitsee tulla kerrotuksi vasta kun olen onnistunut jäsentämään sen päähäni, ja antamaan anteeksi edesmenneille kasvirukilleni.

Joka tapauksessa, olen varma että kasvimme inhosivat minua ja poikaystäväni. Kysymys ei ollut pelkästään parisuhteemme laadun vaikutuksesta kasvien henkisellemme hyvinvoinnille, vaan myös henkilö - ja kasvikemioista. Muistan, kuinka joka kerta tullessamme kotiin, näimme kukkien suipistelevan kaposia huuliaan, vetäytyvän kohti seiniä ja muuttuvan hetkessä monta astetta kalpeammiksi. Aamuisin kun heräsimme, ne tuijottelivat hartiat lysyssä ikkunasta ulos ja näyttivät kuin niillä olisi ollut jotakin salattavaa. Kyllä minä tiesin niiden yöllisistä bileistä; iltaisin kun hain keittiöstä vettä näin niiden särisevän innosta, kurkottelevan varsiaan tahdissa kohti kattoa, seiniä ja ulkona verkkaan kasvavia jyhkeinä seisovia mäntyjä. Niiden turpeat huulet olivat kaartuneet hymyyn, ja aah, ne näyttivät niin käsin kosketeltavan onnellisilta.

Lisäksi olen varma, että koko seurustelusuhteemme ajan kasvimme levittivät ilmaan jotakin lamaannuttavaa seerumia, joka sai minut ja poikaystäväni nukkumaan 14 tuntia vuorokaudessa. Kotityöt, koulutyöt ja ihmissuhteet jäivät hoitamatta – ja lopulta myös parisuhde itse.

Olen niin kummissani viimeaikaisista tapahtumista huonekasvirintamalla (olen kuullut vastaavia tarinoita kasvien ihmekeuolemista myös ystävilta, sukulaisilta ja vanhemmilta), että olen joutunut lainaamaan kirjastosta parapsykologiaa käsitteleviä kirjoja. Niissä sanotaan, että tunteemme ja vuorovaikutuksemme toisten ihmisten kanssa ovat olemassa näkymättömänä ja kuulumattomana hahmon tai äänen jälkeen siihen asti, kunnes jokin tuntematon mekanismi saa ne ilmestymään konkreettisesti. Tuo lausuma on saanut minut vakuuttuneeksi siitä, että parisuhteemme ja myös omat henkilökohtaiset negatiiviset tunnekuohumme leijailevat fyysisinä ilmiöinä pitkin asuntoamme. Ne ovat muodostaneet jonkinlaisen tunteellisesti latautuneen magneettikentän, joka on tallentunut ympäröivään materiaan: asuntoomme seiniin, lattiaan ja kattoon. Vain kasvit saattavat tuntea, aistia ja

nähdä ne. Mutta toisinaan myös me ihmishahmoiset olennot voimme, kun oikein keskitämme aistimme toisenlaisille taajuuksille, päästä vaistoamaan magneettikenttien painostavan pistelevän olemassaolon.

Tätä nykyä minulla on uusi parisuhde ja uudenlaiset näkemykset huonekasvien välttämättömyydestä asunnon sisustamisessa. Viime yönä riitelin poikaystäväni kanssa ensimmäistä kertaa. Myöhemmin yöllä heräsin siihen, kun jokin rasahti olohuoneessa. Kapusin unisena ylös sängystä, löntystelin olohuoneeseen ja löysin rakkaani nukkumasta keskellä lattiaa vain mummon virkkaama ohut shaali vartalonsa peittona. Katsoin ikkunalaudalle, jossa kaksi kaktusta asteen vaakatasoon kumartuneina nojuivat mädäntyneitä tukikeppejään vasten. Katselin niitä jonkin aikaa ja palasin makuuhuoneeseen noutamaan untuvapeittoni käpertyäkseni poikaystäväni kainaloon lempimattomme päälle. Venyttelin hetken puutuneita raajojani, kunnes nukahdin hymy kasvoilleni syöpyneenä kultani rinnan päälle. Ennen nukahtamistani ehdin kuulla, kuinka kukkaruukun tukikepit rasahtivat poikki kaktusten ponnahtaessa pystyyn.

Krista Kaitasuo

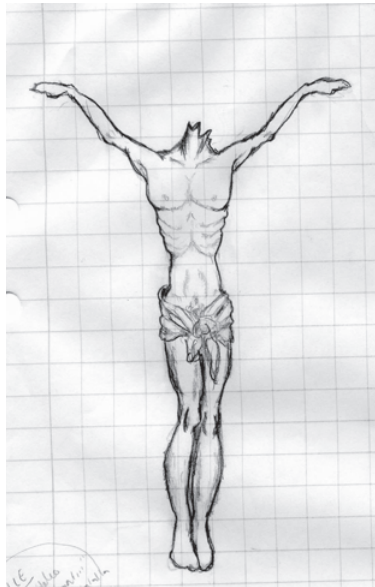
Onneksi kissat ovat ihmisuhteiden ja kasvien yläpuolella. Thoh.

Tämä on melko poikkeuksellinen luentomuistiinpanopiirros, **Kaisa Hallikas** on selkeästi pyrkinyt kuvauksen realismiin. Myös työn tarkkuus on huomioitava: tässä on todellakin ansiokkaasti keskitytty piirtämiseen eikä luentoon.

Erona perinteisiin Kristuksen kuvauksiin hyppää katsojan silmille eräs kovin keskeinen yksityiskohta: pää korostamaan hahmon perinteisesti liitettyjen sijaan, mikä on varsin tuore

Toisaalta ajatukseni hämääriin, sillä tekijä muistuttaa, että vuosisatojen ollut, kuten muistamme, kuin yötä päivää ristillä päässytkätevästi esimerkiksi Kuvauksen tarkoituksena Kristuksen kasvojen kuvauksiin, länsimaissa tyypitellään valkoisiksi ja todennäköisesti ole minkäänlaista tekemistä kenenkään Lähi-idässä 2000 vuotta sitten eläneen miehen todellisen ulkonäön kanssa.

puuttuu. Tämä on omiaan ruumiillisuutta, päähän henkisten ominaisuuksien lähestymistapa.

harhailivat myös historian mahdollisesti haluaa varrella on käytössä muitakin rangaistuskeinoja roikottaminen. Päästään on giljotiinin avustuksella. lienee lisäksi kannanotto konventionaalisiin kun hahmon kasvot kapeakasvoisiksi, millä ei

Anja Yliosa

Lyyrikköä inhottaa

Sammakonkutuako se on, inho jota oppii syöttämään jo pikkusiskolle muistamatta tapahtumasta mitään myöhemmin. Tunnetaan sitä lasta kohtaan joka saa kiksinsä hukuttamalla muurahaisia haulirasiassa palavaan bensiiniin. Kehittykö kyky sen tuntemiseen myöhemmin kuin mitä äiti sanoi ja onko se taas yksi vastakohta muiden joukossa, vaa`n toisella kupilla vaikka ihqutus. Kirjoitetaanko se quulla vai koolla vai ilman u:ta. Hm.

Miettiessäni hetkeä kun olen omasta näkökulmastani ihquttanut todellisuusulottuvuuden mahdollisuuden aikuistenoikeesti sisältäen jotain muuta kuin juuri ilmestynyttä Hirvensalmen hedelmäpuutaimiston lajikeluetteloä voin todeta että mitä ihmisiin tulee suosittelen inhoa: tietenkin se toteamus että mikä tahansa liikkeellepaneva voima on hyvä on joiltain osin kieroutunut, mutta tietyin rajoituksin sillä pysyy hengissä. Tätä kuvaamaan sopii rotta Wilkinsonin kuolematon fraasi: ”paskaa kädessä, toive toisessa, katso kumpi on täynnä ensin”.

Päivänselvää on että inholla tarkoitan itseinhoa. Toisia on niin helppo inhota maun mukaan, mistä se sitten onkaan kehittänyt, sammakonkudusta, palavista muurahaisista; liikalihavuudesta, kaljuudesta, paskalle tai hielle haisemisesta. Tai sitten vaan yhdentekevyydestä, kuten Heikki Silvennoinen aihehman tiivistä: rumat ihmiset/menkää kotiin/ rumat ihmiset/ te ootte turhia. Jokin iso suojelee Tamperetta suodessaan sille tällaisen ylellisyyden kuin Kummeli jolla sentään on itseironiaa.

(Tai jos sitä vaikka haluaisi jotakuta eikä saisi ja sitten kaikki onkin taas menetetty. Tai jos ei haluaisikaan tai jos haluaisi jotakuta enemmän joskus ja sitten taas kaikki muuttuisi ja inhoaisikin toisen tuntemaa inhoa itsessä.

Siinä oli se tyhjä reflektointipallotusosuus jota toki jo odotitte. Minun piti puhua itseinhosta välttären toistamasta jo aiemmin kirjoittamiani näkemyksiä binäärisistä oppositioista.) Minulle itseni inhoaminen on aina ollut helppoa, kaikesta voi syyllistää itseään riippumatta siitä onko sillä mitään merkitystä muille. Miksi et tehnyt sitä ja tätä. Puhunut jonkun kanssa. Sanonut totuuksia tai ollut sanomatta niitä. Joskus on parempi inhota itseään sikana kuin kertoa julmia totuuksia. Maailma on rakentunut inhottavista pikku seikoista joiden täytyy olla olemassa että ymmärtäisimme ihquttaa sitä mitä emme inhoa. Onkohan ainoa vitutukseni aihe jatkuvasti binääriset oppositiot. Pitäisi varmaan harrastaa lisää naistutkimusta.

Kaikkia sellaisia ikäviä pikku juttuja kuin surut, viinat,

itsemurhat, paskat, veret ja ihmiset jotka vailla näkyvääkin syytä sortuvat emmekä enää sen jälkeen tahdo lähestyä heitä. On toki surullista ajatella että suuresti kunnioitetussa runoilijaympäristössäni teen kaikesta päätellen kaikkeni saadakseni aikaan juuri tämän reaktion. Ainakin äitini mukaan: kun olen aina niin ei sua kukaan. Että joku kirjoittaa hautakiveeni inhottava paskiainen koska, sitten tulee kymmenmetrinen jono josta kaikki haluavat lisätä kukin oman juttunsa ranskalaisella viivalla.

Otti, jätti, antoi liikaa liian vähän vittuili ja vattuili ja meni aina istuttelemaan puitansa, kirjoittelemaan runojansa eikä ymmärtänyt jäädä. Mietin milloin lakkaan inhoamasta itseäni niin paljon että ihquuttaisin jotakuta niin paljon että sillä olisi merkitystä todellisuuden verran. Joku nätti tyttökö se taas olisi. Hm. Olisihan se hauska uskoa että ajatteluni ja haluni yhä tässä vaiheessa tämän asian suhteen olisi niinkin yksinkertaista. Leikitään hetki että niin olisi, jooko, sinä siellä? Kaikki kortit ovat niin hauskaasti ilmassa lässähtääkseen sateessa päällekkäin asfalttiin. Like tears in rain.

Vaan mitä sitten tapahtuisi? Syöttäisinkö taas hänellekin sammakonkutua? Kääntäisin selkäni ja käpertyisin tiristämään murkkuja hihitellen itsekseni bensiinin tuoksussa? Vai olisinko vain muuten inhottava ihminen. Eikö tällä olekin kiva spekuloida, jokaisen näkemäsi ja muistamasi ihmisen kanssa: tyttö joka seisoo laiturin päässä kunnes jää vain meri. Laajennapa tämä vielä parisuhdeasioiden ulkopuolelle, kaikkeen ja liitä suruun: saat unelmien sielunmessun.

Pitäisiköhän vain tyytyä inhoamaan itseään. Yksin.

Kari Raineranta

Ohjeita runokirjarunouden tuottamiseksi sekä mielipide

1.

Tartu filmin mustaan pintaan
kynsin hampain, roiku
siinä nahkasi kaikista palkeenkielistä

ota rulla täyteen vauhtiraitoja ja linssiheijastuksia
muista kehittää itsesi pimeässä

ulosta himoittu kuva
varmuuden vuoksi negatiivina
tehokkaasti jälkikäsiteltyinä

2.

Älä sano paska, se on rahvaanomaista
ulosta ja jos on pakko
sanoa vittu tai kyrpä
asetä ne mahdollisimman metaforarikkaaseen ympäristöön
äläkä mielellään samaan aikaan kahta kappaletta

kerro silti seksistä ja seksuaalisuudesta, keskity
seksuaalisuuteen, aktien kuvaus suoraan kuuluu Jalluun
tässä yhteydessä kannattaa tutustua S. Freudin kirjoittamisen
kannalta hedelmälliseen teoriaan sublimaatiosta

että mitä sitten tahdotkaan
haluat aina välillisesti joko
seksiä tai kuolla
mutta muista: välillisesti

3.

Personifioi mikä milloinkin tarkoitukseen sopiva
esine, luontokappale tai abstrakti aate
kerro että kivi liikkuu
ja ajattelee puolestasi
kun otat sen käteesi ja lämmität
lukija samaistuu kaikkeen yleiseen
aina mieluummin kuin sinuun ja ymmärtää
kertomasi todellisuuden paremmin kun välillä
saat aikaan vaikutelman että monimutkainen
runosäe olisi sanomasi perustelu ja siten oikeuttaisi
kaiken kirjoittamasi absoluuttisesti: periaatteella ajattelen
siis olen

4.

Opettele automaattikirjoitusta
juokse sanojen maratoni
kirjan mittainen ohje reikäkortti
automaatio

juolauta mieleen
ei niinkään yksittäisten säkeiden vaan vähintäänkin
kokonaisten runojen, mielellään teemojen
ja metodien välinen vuoropuhelu

vakuuta kaikki tasaisella raksutuksella
koneen testamentillasi

5.

Noudata neuvoja
juuri sen verran että opit rikkomaan ne

meneekö nyt varmasti perille
miten syvästi inhoan

runoja jotka ovat kirjallisuuden ohjeistettuja
suosituskirjelmillä höystettyjä opinnäytetöitä

ei merkkiäkään elämästä

Kari Raineranta

Sadan vuoden saisio

Kuka vielä muistaa noin kymmenen vuoden takaisen ensyklopedisen helmen, *Elimäen tarkoituksen*? Alunperin paikannimet valjastettiin jokapäiväisten mutta siihen mennessä nimeä vaille jääneiden ilmiöiden merkitsijöiksi – ilmiöiden, kuten hiusten likistynyt olotila sen jälkeen, kun on hiihtänyt Finlandia-hiihdon pipo päässä (*Vantaa*). Erinäisillä kirjamesuilla pyöriessään Legendan zanazepot huomasivat kirjailijoiden nimissä piilevän mielettömän ilmaisuvoiman. Joka jätkästä agricola – sano se tuoreesti!

Holappa = Reipas mölähdyks tai huuto, joka siivittää riehakasta alkoholin nauttimista. Myös tästä seuraava olotila. ”Miehet olivat ottaneet koko illan holappaa kun Kirsti astui tupaan natkuttamaan posket saunasta punottaen.” (Arto Paasilinna)

Kotro = Mökin huussista löytyvä sataan kertaan selattu sateissa käpristynyt 70-luvun aikakauslehti.

Leino = Niin laimea, ettei pysty herättämään oikeastaan edes pettymystä.

Mazzarella = Saksalaisen halpahallin ”laatujuusto”

Mörö = Aamun ensimmäinen hapuileva repliikki vieressä makaavalle tuntemattomalle.

Onkeli = Lapsen tarhassa tekemä hutera joulu- yms. koriste. ”Äiti oli uskollisesti kaivanut kaapin perältä jo haalistuneet onkelit esiin.” (Laura Honkasalo)

Parras = Moraalinen voittaja. Nielee vaivoin jupinansa.

Raittila = *Möröä* seuraava harhainen tarmon ja hyveellisyyden puuska. ”Mä pistän paikat kuntoon!”

Saisio = Ihmissuhdekonflikti. Luulee saavansa, muttei kuitenkaan saa. Vrt. Paitsio

Sinervo = Kiusallinen ruhje, joka on oikeasti syntynyt kaapin oveen törmäämisestä, mutta eihän kukaan koskaan usko.

Skiftesvik = Kyläpaikassa tai potentiaalisen seurustelukumppanin seurassa tapahtuva mahdollisimman äänetön ja hienovarainen wc-käynti.

Tervo = Vastenmielinen tyyppi joka liimautuu pöytäsi kapakassa. Ei lähde pois nätisti pyytämällä, eikä itse asiassa vähemmän nätistikään. Ei vain lähde.

Turtiainen = Ruumiinosastairautumiskokemus, joka syntyy, kun on nukkunut yön kätensä päällä.

SUU PUHTAAKSI!

Imetään ne hymiöt perseeseen! Tästä alun perin varmastikin idioottien viljelemästä tavasta on tullut jo liian itsestään selvä osa viestintää. Yliopiston sähköpostissa on asetus, josta saa kätevästi muutettua iloiset kaksoispisteestä ja sulkumerkistä muodostetut hymynaamat (:)) ihan oikeiden kasvojen näköisiksi veijareiksi (☺). Mainoksessakin pyydetään lähtemään lomailemaan Rukalle, oikein hymiön kanssa. Perkele kun tietokonekin tekee sen helvetin onnellisen pärstän kuvan automaattisesti, suurin piirtein jos vain satun katsahtamaan kaksoispisteeseen päin saatana! Ihmiset eivät enää ymmärrä ironiaa, koska tulkitseminen olisi liian vaivalloista. Toki sarkasmin välittyminen on joskus epävarmaa. Mutta pitää olla niin selkeä, ettei väärinymmärtämisen mahdollisuutta ole! Hymiöiden käyttö on laiskuutta. Mitäpä sitä tuhmaamaan aikaa ajatteluun, hittovie! Täsmähymiöt ärsyttävät ehkä eniten, ”Olen nyt pikkujouluissa ja mulla on vähän yskää” - ilmauksen korvaa kätevästi ”*<:ü”, mikä onkin kiistatta paljon selkeämpi ja ennen kaikkea taloudellisempi ilmaisutapa.

Ja voi jumaleissön! Onko se niin vaikeaa istua massaluennolla? Ei voida vahingossakaan täyttää riviä keskeltä tasaisesti, vaan pitää istua jumahtaa reunapenkille. Siinä sitten väännetään sievää pikku nenulia solmuun kun muut yrittävät saada sen ainoan jäljelläolevan istumapaikan rivin keskeltä. Ei nyt olla tentissä hei, ei ole pakko jättää yhtä tyhjää tuolia tuntemattoman ja itsen väliin. Nykyään suihkut ovat ihan yleisiä opiskelija-asunnoissakin, ei ne toiset niin pahalle haise. Vai jotain hermostokupan tarttumistako tässä pelätään?

Entäs sitten nämä massaluentojen mahtavat yleisökeskustelut. Voi itkujeesus. Kaikkien pitää päästä kertomaan, että kuinka sitä pienenä Pihtiputaalla käydessä kävi sitten niin hauska juttu että. Mitä isompi luento ja mitä tiukempi aikataulu, sitä enemmän kaukaa haettuja ihme pätemiskysymyksiä. ”Entäs sitten tällöinen tapaus kun minun mummolle kävi näin niin onkos tässä nyt sitten rikottu kotirauhaa vai mitä?” Annas olla kun samat tyypit menevät 10 hengen pienryhmään niin siellä sitten kaikista tulee rokkipoliiseja jotka istuvat eturivissä kädet puuskassa eivätkä vahingossakaan halua jakaa kallisarvoisia ajatuksiaan muille. Se se vasta lystiä on sitten nii!

Paha saa aina.

Match Point

Iso-Britannia 2005

Ohjaus: Woody Allen

Tähän alkuun tietenkin geneeriset löpinät siitä, kuinka **Woody Allen** vanhoilla päivillään yllätti, ja teki elokuvan joka a) ei sijoitu New Yorkiin vaan Lontooseen b) ei sisällä häntä itseään tai ketään hänen alter egokseen tulkittavaa hahmoa ja c) on ihan pirun hyvä. Match Point pitää otteessaan alusta loppumetreille ja tarjoaa porkkanoita kirjallisuudenopiskelijoille ja muille gyldyrelleille katsojille.

Nuori irlantilainen tenniksenopettaja Chris (**Jonathan Rhys-Meyers**) luikertelee parempiin piireihin hävyttömän varakkaan ja hienostuneen oppilaansa Tomin (**Matthew Goode**) maskottina. Pian hän onkin jo kihloissa tämän sisaren Chloen (**Emily Mortimer**) kanssa ja saavuttaa aitiopaikan menestykseen unelmävävyinä. Kylmää ja siistin laskelmoitua kudelmaa horjuttaa vain Chrisin himo Tomin kihlattuun, sensuelliin amerikkattareen Nolaan (**Scarlett Johansson**), joka on loppujen lopuksi henkilöahmoista kenties inhimillisin kaikesta seksikkäästä arroganssistaan huolimatta.

Ooppera on paitsi jylhä taustamusiikki, myös keskeinen motiivi, jota on hyödynnetty tyylikkäästi. Taide onkin (statuksen ja rahan lisäksi) mahdollisesti ainoa asia, joka aidosti liikuttaa päähenkilöitä, joskin on tulkinnan kysymys, onko se heille siltikin vain yksi statussymboli. Vaatimattomista oloista lähtöisin oleva Chris kuitenkin tankkaa Dostojevskin huolella, mikä palkitaan elokuvan mittaan uskollisella alluusiolla. Ehkä liiankin uskollisella, sillä se, mikä on intertekstuaalisuuden nimissä varsin motivoitua, ei välttämättä ole sitä tämän elokuvan itsenäisen rakenteen kannalta. Elokuvan viimeiset 15 minuuttia menivät mielestäni ns. överiksi (muu seurue tosin oli tästä vahvastikin eri mieltä), mutta koska edeltäneet 110 minuuttia olivat olleet niin timanttisen tiiviitä, annoin sen anteeksi.

Match Pointin voi nähdä marxilaisenakin elokuvana, tai ainakin kapitalistisen maailmankuvan kritiikkinä, sillä himoa lukuunottamatta kaikki tunteet kytkeytyvät omaisuuteen ja asemaan, pörssikursseihin ja suhteiden kautta luotuun uraan. Avio-ongelmat ja osakekehitys rinnastuvat luontevasti samassa lauseessa.

Chris (Jonathan Rhys-Meyers) on päässyt Kalliosta Eiraan.

Puitteet patsastella ovat komeat, mutta sisällä humisee tyhjää ja lämpötila on reippaasti pakkasen puolella. Oli nerokas veto Allenilta siirtää tällainen yhteiskuntaluokan kuvaus jäykän cockney-aksentin Britteihin, vaikka tunne(kylmyys) sinällään on valitettavan universaali ilmiö. Elokuvan alussa Chris toteaa voice overina olevansa mieluummin onnekas kuin hyvä. Selviytymisstrategia sekin, etenkin kun elämä tuntuu perustuvan moraalisia valintoja enemmän kaaosteoreettisiin sattumiin.

Tytti Rantanen

Iskukykyistä inhoviidettä

Arto Salminen: *Kalavale*. WSOY 2005. 246 sivua.

Arto Salmisen *Kalavale* on synkkä mutta hauska uusliberalistisen markkinatalouden ja lamanjälkeisen Suomen kansalliseepos, joka repii auki ihmisen ja yhteiskunnan kaksinaismoralismia ja on dystooppisuudessaan melkein pelottavan osuva. Ja Arto Salminen itsekin oli vähän pelottava mies. Rauha hänen sielulleen.

Arto Salmisen viimeiseksi jäänyt teos *Kalavale* on kapitalistisen kulttuurituotannon kriittinen kuvaus. Jos suomalaisessa nykykirjallisuudessa voi sanoa olevan inhorealismia, Salminen on sen kärkeä. Työväenluokan groteskit ja yhteiskuntakriittiset kuvaukset (*Varasto, Ei-kuori, Paskateoria*) ovat tulvillaan yksityiskohtaista eritteiden, alemman yhteiskuntaluokan ja ihmisen rumuuden raadollista ja kaunistelematonsa kuvausta, jonka linjoilla dystooppinen lähitulevaisuudenkuvaus *Kalavale* jatkaa. *Kalavaleen* kapitalismikriitikiin terävin kärki osoittaa kuitenkin viihdeteollisuutta, sen markkinoitumista ja ihmisen luonteen rappeutumista kohti.

Kalavaleen aiheena on tosi-televisiosarja Auschwitz. Kilpailijoiksi valitaan särmikkäimmät ja myyvimmat persoonat yhteiskunnan pohjasakasta (*toisen polven* työttömistä ja vähäosaisista, joiden ”on pakko niellä”). Auschwitz takana rehoittaa moraaliltaan arvokas tajuntateollinen bisnes, joka kohtelee tosi-tv:n kilpailijoita rankasti - sitä rankemmin, mitä myyvämpää toiminta televisiovankilassa on, eli puhtaasti tuottavuuden ehdoilla. Auschwitzin toimintatapa on tositelevisioviidettä puhtaimmillaan: valitaan ikään kuin tuottavimmat persoonat, suljetaan heidät vankilaan vangeiksi ja vartijoiksi, ja katsotaan kuinka käy. Miellyttävänä lisänä poisotkittaville annetaan vielä muutama tälli sähkötuolissa, ja sponsorina on tietenkin Fortum.

Salminen kykenee teoksessaan näyttämään moraalisen rappeutumisen. Moraalin korvaa markkinatalous ja pääoma. Ahne ihminen on *Kalavaleessa* ihmiselle aina susi yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta; kuten nimi vihjaa, teoksen lopulla valhe paljastuu, se, ettei kukaan ei ole luottamuksen arvoinen. Markkinatalouden ehdoilla

rullaavassa viihdeteollisuudessa omatunto on enemmän haitaksi kuin hyödyksi.

Kalavaleen miljöö on Suomi, Helsinki, tapahtuma-aika lähitulevaisuus. Päähenkilöt ovat vanha mediakeisari Hanski, hänen nuori tyttöystävänsä Oona ja televisio-ohjelman ideoija, Kasper. Viehättävää Salmisen teoksessa on, että sen henkilöahmot kusettavat paitsi lukijaa ja toisiaan, myös itseään liki suloisen luontevasti. Erityisen kiinnostava henkilöahmo on ”Ausvitsin” juontajaksi päätyvän Oona ja Oonan eräänlainen brutaali naiivius. Tyttö on samaan aikaan täysi idiootti ja hyväksikäyttävä taktikoija, jälkimmäistä kuka ties vain vahingossa mutta yhtä kaikki varsin näppärästi. Oona on täydellisen onnistuneesti samaan aikaan sekä läpeensä moraaliton että kiivas moralisti.

Miellyttävä yksityiskohta Salmisen kertojanäänessä on Oonan puheenvuorojen luontevuus. Oonan kerronnan kieli tuntuu olevan juuri sitä mitä nuoren lähiö helsinkiläisen puheen voi olettaakin olevan. ”Kasper on jätkä ketä mä inhoon tosi paljon, siis se on jätkä ketä on tosi syvältä, mut on se silti nastaa ku se kehuu mua.”

Tunnusomaista Salmista on myös tietty selittelemättömyys (yksi hyvän kirjallisuuden tunnuspiirteitä tosin ylipäättään); Kalavalekin näyttää enemmän kuin selittää. Kuka ties sen ei yksinkertaisesti tarvitsekaan selittää. Juuri tämän takia Arto Salminen oli vähän pelottava mies ainakin mitä hänen kirjailijakuvaansa tulee. Tekstin katse tuntuu porautuvan jotenkin hätkähdyttävän syvälle ja suoraan ilman että mitään erikoista sanotaan.

Sympaattisia samaistumiskohteita Salmisen romaaneista on vaikea löytää, vaikka vanhan ajan mediakeisari Fis-Hanskin hahmossa jotain hellyyttävää onkin.

Hanskin täydellinen väsymys ja haluton voimattomuus ovat hieno vastinpari Kasperin innovatiiviselle pirteydelle.

Kasperin kieli vilisee abstrakteja sivistyssanoja, joiden myötä hän kartoittaa viihteen kenttää. Kieli on jonkinlaista psykokaapitalismia: ihmiset ostetaan, tai oikeammin - heidän mielestä ostetaan, kielellisin keinoin - ja viihde myy. Kaikki tämä kuorutetaan hienoin termein, joilla ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa. Kilpailijoiden pitää ”muodostaa sopiva psykososiaalinen kombinaatio” jotta se vetoaisi ja ulottuisi yleisön mieliin. Pääoman kierto irtoaa omaksi irralliseksi sfääriseksi, jota pyöritellään sivistynein sanoin.

Lievästi inhottavaa on kirjoittaa arvostelunomaista tekstiä kirjasta, joka on sitä tasoa kuin Salmisen jäähyväisteos on. Teos osuu niin ilkeästi naulan kantaan ettei siitä paljon kritisoitavaa löydy. Kalavale onnistuu kaiken lisäksi olemaan myös hauska kirja. Sen huumori on mustaa ja raastavaa mutta jollain erikoisella tapaa hulvatonta. Mutta se on vähintäänkin inhottavaa että Salminen otti ja kuoli. Perkele.

Loppukaneetiksi ei kuitenkaan jää tämä mitä nasevin kirosana ja tuskaantuneisuus siitä etten saa *ikinä* tietää oliko Salminen elävissä elämässä niin pelottava kuin kuvissa ja tekstiensä perusteella. Lainaankin lopuksi Kai Hirvasnoron tekemää haastattelua, joka vakuuttaa: ”Salminen sanoo inhoavansa sitä, että hänen kirjojensa yhteydessä käytetään sanaa inhorealismi. Hän kokee, että sillä sanalla kuitataan ja mitätöidään kirjailijan työ. *Unohtakaa siis jo se inho*. Arto Salminen on realisti. Sen myöntäminen ottaa kipeää, sillä silloin on myönnettävä itselleen, ettei Suomi enää ole se Suomi, jonka edellinen sukupolvi rakensi ja jonka suurin osa nykyisestäkin olisi halunnut säilyttää. Kirjojen rankka naturalismikin syntyy Salmisen mukaan yksinkertaisesti siitä, että rankkaa naturalismia on näinä aikoina joka puolella, jos ei sulje siltä silmiään.”

Lähteenä <http://hirvasnoro.blogspot.com/>

Marjut Salo

Salaviisas diplomaatti

Hal Sirowitz: *Isä sanoi*. Like 2005. 181 sivua.

Tästä voi olla aika vaikea kirjoittaa arvostelua, isä sanoi, ja jatkoi lukemista. Ensimmäinen kerta kun näin hänen lukevan runoja. Sanoin, että ehkä siltikin yritän.

Hal Sirowitz jatkaa poeettisista elämänohjeista ja -näkemyksistä koostuvaa teossarjaansa leppoisasti. Tällä kertaa ääneen pääsee runojen minän isä, joka vanhemman valtiomiehen asemasta opastaa poikaansa kohtaamaan elämän pienet präntit, kuten taidon säilyttää kauhun tasa-paino avioliiton vähemmän tyvenessä satamassa. Sirowitzin runoteosten ensimmäinen keskushenkilö, äiti, onkin myös viimeisimmässä osassa vahvasti läsnä, vaikkakin tällä kertaa hallitsevana heijastuksena isän sanoissa.

Kuten edeltäjänsäkin, *Isä sanoi* koostuu jokapäiväisistä opastuksista, jotka kasvavat lopulta absurdeihin mittasuhteisiin, kokonaiseksi arjen manuaaliksi, jonka avulla poikaparan on luovittava elämänsä läpi miten kuten. Isän neuvoissa on silti jotain vetoavaa ja lämmintä. Perheen äiti on ehkä sanellut pelisäännöt, mutta isä tietää elämän keinot ja pienet väistöliikkeet. Huumori on ehkä salaviisaampaa ja hiljaisempaa kuin äidin elämänohjeissa (joita ei toki ole huumoriksi tarkoitettu, huumori syntyy vasta kun läksytys on irroitettu alkuperäisestä kontekstistaan sattumanvaraiseksi sitaatiksi, yhdeksi tilanteeksi monista).

Sirowitzin teokset muodostavat eripuraisten ja ristiriitaisten äänten paljouden. Kaikki haluavat neuvoa, mutta runojen minä ei tunnu tulevan hullua hurskaammaksi. Mieleeni tulee väistämättä stereotyyppinen, neuroottinen ja kompleksinen sitcom-juutalainen, hahmo, joka synnyttää väistämättä vähän suojelunhalua. Ehkä hän tarvitsisi pari oivallista neuvoa...

Tytti Rantanen

3+3=7, eli kuinka elokuva kasvoi omaksi taiteeksi

Henry Bacon: Seitsemäs taide. Elokuva ja muut taiteet. SKS 2005. 447 sivua.

Henry Bacon julkaisi edellisen kirjansa *Audiovisuaalisen kerronnan teoria* vuonna 2000. Tuo, kuten myös vuonna 1995 julkaistu *Oopperan historia*, olivat kirjoitustyyliiltään sellaisia, jotka sopivat luettaviksi myös muille kuin alan tutkijoille. Henryn helposti luettava ja anekdooteilla höystetty teksti on myös hänen uusimman kirjansa viehättävä voima.

Seitsemäs taide kertoo tarinan elokuvasta. Aihetta lähestytään elokuvan kavereita, eri taidemuotoja käsittelevien lukujen kautta. Elokuvan kavereita laskettaessa numerologia kasvaa nopeasti yli sallitun, sillä teatterin, kirjallisuuden, sarjakuvan ja maalaustaiteen lisäksi kirjan lukuja on omistettu arkkitehtuurille, musiikille, oopperalle ja tanssille. Liki oman taidemuodon asemaan on nostettu herra **W. Shakespeare**.

Hänet Bacon nostaa esille, sillä Shakespearen näytelmät ovat elokuvien käytetyin tarinapankki. Erityisen merkilliseksi Bacon nostaa sen, että Shakespearen tarinat olivat suosituimpia jo mykkäelokuvien aikakaudella.

Bacon suhtautuu elokuvaan vaikuttaneihin taidemuotoihin kunnioittavasti. Näkökulma on kuitenkin kaiken aikaa elokuvassa, eikä Bacon jää pohtimaan kunkin taidemuodon erityisominaisuuksia suhteessa elokuvaan. Tämän vuoksi elokuvasta syntyy väistämättä kuva taidemuodosta, jonka välittömyyteen muut taidemuodot haikailevat. Tunnelmaa korostaa se, että muiden taidemuotojen vaikutusta pohditaan suhteessa elokuvaan. Toisen vaikutussunnan Bacon jättää muiden tutkijoiden tutkittavaksi.

Elokuvan kasvutarinan parhaita puolia on Baconin käyttämä kohdeherkkä lähestymistapa aiheeseen. Jokainen luku on rakennettu luvun aiheen ehdoilla. Tämän vuoksi kirjallisuusluvussa keskitytään erityisesti filmatisointeihin ja sarjakuvan yhteydessä näkökulma on elokuvan leikkaamisessa.

Ihailtavaa on, kuinka luonnollisesti Bacon jättää huomioimatta korkean ja matalan, uuden ja vanhan sekä kotimaisen ja ulkomaisen. Esimerkkinä voisi mainita musiikin yhteydessä peräkkäin esiintyvät parit: **Auli Mantilan** *Neitoperho* (1997), **Renoirin** *Ihmispeto* (1938) sekä **Godardin** *Etunimi: Carmen* (1983) ja **Tulion** *Levoton Veri* (1946).

Kaiken kaikkiaan kirja on mehukas sovitus tieteellisyyden ja luettavuuden väliltä. Tiesitkö muuten **Hitchcockin** *Linnut*-elokuvan naispäähenkilön Lydian pohjautuvan **Helene Schjerfbeckin** omakuviin? Meidän Helene on siis Hollywood-stara.

Ville Kivimäki

Nimi YRjö HORJALUOMA
Osoite PAPINKATU 13 B 38
Puhelin 2149514
Syntymäpäivä 30.10. Vuosi 2
Syntymäpaikka KAUHAVA
Hiusten väri TAKKUINEN
Silmien väri SINIVALKOINEN
Sisarukset KOLME SISKOA, NELJÄ VELJEÄ
Aikaisemmat kouluni HELSINGIN YHOPISTO
Hauskin oppiaineeni HISTORIA
Ikävin oppiaineeni KÄSITYÖ

Harrastukseni KISSANHOITO, SHAKKI,
ELOKUVAT, MUSIIKKI, KOKKAUS

Seura, johon kuulun SKS

Paras lukemani kirja CHANDLER: PITKÄT JAA-
HYVAISET

Paras tuntemani pop-yhtye CCR, J. J. CALE

Paras kuulemani sävelmä STORMY WEATHER

Mieluisin tv-ohjelmani UUTISYUOTO

Paras näkemäni elokuva CUL-DE-SAC TOKYO STORY

Inhoan KÄÄRMEITÄ JA MUITA MATE-
LIJOITA, UUNO TURHAPUROA

Mitä kiinnostan ILOISET YLLÄTYKSET

Hartain toiveeni ETTÄ SUOMI VOITTA

JOSKUS EUROVIISUT JA

JALKAPALLON MM:N

Toiveammattini LEIJONAN

KESYTTÄJÄ

MÄTTÄ VIELIPÄISILLÄ TAPAHTUU, OSA 2.

Luovutetaan kaikki raha, ettei tällaista enää tapahdu!

Ennen kukaan ei ollut
kannattanut sitä, että
kukaan ei ollut...

Ennen kukaan ei ollut
MYNNÄLÄVARKKAUKSEN
vastaanottanut, ja kukaan
ei ollut kukaan kukaan
LIPPI,
SEURAKSIN...

Ennen kukaan ei ollut
LADOTTI...

Ennen kukaan ei ollut
LADOTTI...
LADOTTI...